

vita/negativita). Jedna z kapitol je venovaná noxám pri akútnych otravách. Rozdelené sú podľa druhu toxickéj látky, resp. skupiny toxických látok. Čitateľa určite zaujmú cenné informácie o toxicite rastlín prehľadne rozdelené podľa farby bobúľ, ďalej krov, stromov a húb (nielen všeobecne známej Muchotrávky zelenej).

Samostatná časť je venovaná toxikománii – abúzu drog. Okrem aktuálnej situácie na drogovej scéne sú uvedené aj organizácie, ktoré sa zaoberajú touto problematikou v Európe, t.j. aplikáciou drog a s tým spojenými rizikami spoločenskými, sociálnymi a zdravotnými.

Autorka príručky upozorňuje, že táto publikácia vychádza zo súčasných poznatkov prírodných vied a vlastnej dlhoročnej expertíznej praxe súdnej a klinickej toxikológie. Vzhľadom na i rýchly rozvoj najmä v analytických technológiách autorka upozorňuje, že je potrebné priebežné sledovanie tejto problematiky v odborných časopisoch, ktoré uvádza v texte.

Záver publikácie tvorí prehľad alternatívnych materiálov využívaných pri toxikologických analýzach ako sú sliny, vlasy, mekonium a praktické informácie o možnostiach konzultá-

cií o liečebných postupoch a toxikologických vyšetreniach v ČR.

Autorka sympatickej príručky si dala za cieľ vyplniť medzeru v českých učebniciach toxikológie, čo sa jej ako odborníčke na poli laboratórnej toxikologickej analytiky medzinárodného rozmeru jednoznačne podarilo.

doc. MUDr. Igor Batora, Ph.D.

*prednosta Kliniky pracovného
lekárstva a toxikológie LF UK*

www.fnspsba.sk

e-mail: igor.batora@kramare.fnspsba.sk

Doručeno do redakce: 8. 1. 2006

Marek J (editor). Endokrinní hypertenze. Praha: Galén 2004. 208 stran, ISBN 80-7262-270-6.

Kniha autorů III. interní kliniky 1. lékařské fakulty UK a VFN Praha je prvním dílem plánované edice Trendy soudobé endokrinologie. Tato publikační řada je určena nejen pro endokrinology, ale i pro internisty, kardiology, praktické lékaře a pediatry. Tento díl obsahuje informace z oblasti patofyziologie, diagnostiky a terapie jednotlivých forem endokrinní hypertenze.

První kapitola se zabývá systémem renin-angiotenzin včetně patofyziologie, vlivu na arteriální hypertenzi a možnostmi terapeutického využití ACEI a blokátorů AT1 receptorů pro angiotenzin II, jejich antihypertenznímu, kardioprotektivnímu a renoprotektivnímu účinku, dále možnostem ovlivnění cévních mozkových

příhod a kognitivních funkcí a jejich metabolickým účinkům. Další část se věnuje mineralokortikoidní hypertenzi, především nejčastějšímu onemocnění z této skupiny – primárnímu hyperaldosteronismu, ale i jiným syndromům z nadbytku mineralokortikoidů, jako jsou některé případy vrozené adrenální hyperplazie spojené s nadbytkem deoxykortikosteronu a další. Přehledně je zde popsána i diferenciální diagnostika stavů spojených s hypertenzí, hypokalemií a změnamí hladin mineralokortikoidů.

Další dvě kapitoly se věnují hypertenzi u Cushingova syndromu a feochromocytomu. Podrobně je zde popsána etiologie, diagnostika a terapie jednotlivých forem hyperkortizoliz-

mu a nové postupy v diagnostice feochromocytomu.

Závěrečné kapitoly jsou věnovány hormonům tukové tkáně, vztahu obezity a hypertenze a dále hypertenze u primární hyperparatyreózy.

Text knihy obsahuje souhrn jak teoretických, tak praktických údajů o dané problematice, je přehledný, doplněný řadou schémat a tabulek. Lze jej doporučit nejen pro endokrinology a internisty, ale i pro praktické lékaře a lékaře dalších odborností.

MUDr. Věra Olšovská

II. interní klinika LF MU a FN u sv. Anny

www.fnusa.cz

e-mail: vols@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 12. 1. 2006

Šlampa P, Soumarová R, Kocáková I et al. Konkomitantní chemoradioterapie solidních nádorů. Praha: Galén 2005. 167 stran. ISBN 80-7262-276-5.

Zhoubné nádory jsou v průmyslových zemích včetně České republiky na druhém místě v příčinách mortality hned za onemocněními kardio-

vaskulárními. Výsledky onkologické léčby se kontinuálně zlepšují, zcela výjimečně v podobě revolučních změn, mnohem častěji jako kumulace po-

stupných dílčích kroků. Moderní onkologie je multidisciplinární obor a prohlubující se integrace jednotlivých léčebných modalit je jedním ze

zdrojů snižování úmrtnosti na nádorová onemocnění a zlepšování kvality života onkologických pacientů.

V léčbě solidních tumorů rozhodující roli stále hraje adekvátní chirurgický výkon. Z nechirurgických metod onkologické léčby má zásadní význam radioterapie a chemoterapie. Do budoucna lze očekávat slibné výsledky od překotně se rozvíjející biologické léčby.

Radioterapie je léčbou lokoregionální, chemoterapie je léčbou systémovou, umožňující zasáhnout primární nádor, jeho regionální šíření i vzdálenou diseminaci. Některá cytostatika aplikovaná současně s radioterapií potencují protinádorový efekt ionizujícího záření. Toto zjištění spolu se zavedením méně toxických cytostatik s významným radiosenzibilizačním účinkem vedlo od 80. let 20. století k rychlému vývoji konkomitantní chemoradioterapie, která u řady nádorů zlepšila jejich kurabilitu, u jiných umožnila vyléčení se zachováním funkčního orgánu, bez nutnosti mutilujícího chirurgického výkonu.

Monografie doc. Pavla Šlampy a spoluautorů na 167 stránkách poskytuje čtenáři ucelený a logicky uspořádaný přehled o principech a klinickém využití konkomitantní chemoradioterapie. V obecné části se autoři zabývají interakcemi ionizujícího záření a cytostatik a teoriemi, které se pokoušejí vysvětlit potenciaci účinku radioterapie chemoterapií. Pozornost je věnována dopadu konkomitantní chemoradioterapie na radiobiologii nádorů i zdravých tkání, se zvláštním zřetelem na akutní i pozdní toxicitu, která je výraznější v porovnání s konvenční samostatnou radioterapií a je daná vyšší protinádorový efekt. V klinické praxi se užívají nejen látky, které zvyšují efekt záření na nádorovou tkáň, ale také látky, které selektivně chrání zdravé tkáně před vedlejšími účinky záření. Radioprotektivum je v monografii věnována speciální kapitola.

V další části se autoři podrobně věnují jednotlivým látkám s radiopotenciačním účinkem, mechanismu jejich působení, farmakologii a vedlejším efektům. Speciální část monografie rozebírá indikace chemoradio-

terapie u jednotlivých nádorových onemocnění, používaná schémata, dávkování, výsledky a toxicitu. Tento díl monografie je nejrozsáhlejší, je zpracován podle principu medicíny založené na důkazech, s vyčerpávajícím množstvím odkazů na studie a publikované práce.

Konkomitantní chemoradioterapie se stala významným mezníkem v onkologii. Problematika je natolik závažná, že je dobře, že stala tématem samostatné monografie. Autorům se podařilo připravit pro čtenáře knihu odborně fundovanou, přitom čtivou, přehlednou a snadno využitelnou pro klinickou praxi. Lze ji plně doporučit ke studiu nejen radiačním a klinickým onkologům, ale všem lékařům, kteří léčí onkologické pacienty.

*doc. MUDr. Jiří Petera, Ph.D.
předseda Společnosti radiační
onkologie, biologie a fyziky ČLS JEP
Klinika onkologie a radioterapie
LF UK a FN
www.fnhk.cz
e-mail: petera@fnhk.cz*

Doručeno do redakce: 4. 1. 2006

Prokeš J et al. Základy toxikologie. Obecná toxikologie a ekotoxikologie. Praha: Galén a Karolinum 2005. 248 stran. ISBN 80-7262-301-X (Galén), 80-246-1086-X (Karolinum).

Autorský kolektív pod vedením nestora toxikologie doc. RNDr. PhMr. Jaroslava Prokeše tvoří poprední českí odborníci z oblasti toxikologie, farmakologie, kriminologie, soudního lékařstva a životního prostředí. Cílovou skupinou rozsahom nie veľkého diela (248 strán) sú poslucháči druhého ročníka medicíny, ktorí tak majú príležitosť v rámci samostatného študijného odboru čerpať informácie o širokom spektre všeobecnej toxikológie vrátane ekotoxikológie. Už po prečítaní obsahu je ale zrejmé, že publikácia prináša cenné informá-

cie pre široký okruh odborníkov, keď si uvedomíme, že tu nájdeme kapitoly venované aj priemyslovej a vojenskej toxikológii, súdnej chémii, toxikologickej analýze, drogám i toxikologickým štúdiám.

Úvodnú kapitolu tvorí prehľadne usporiadaný popis osudu noxy od vstupu do organizmu až po vylučovanie, vrátane ilustráciami vhodne doplnené základné pojmy ako sú dávka, účinok, kumulácia, eliminácia.

V nasledujúcej kapitole sú pomerne podrobne definované toxikologické a biologické vlastnosti prvkov

a anorganických zlúčenín, ktoré sú zoradené podľa polohy v periodickej sústave prvkov od vodíka v prvej skupine až po platínu v ôsmej. Vo väčšine prípadov, kde je to známe, je uvedený aj mechanizmus toxického účinku a denná potreba pre človeka.

V ďalšej kapitole, dokumentovanej aj štruktúrnymi vzorcami, autori stručne prezentujú toxický profil hlavných predstaviteľov jednotlivých liekových skupín (lieky pôsobiace na centrálny a vegetatívny nervový systém, antihistaminiká, lokálne anestetiká, kardiotoniká, antiseptiká a de-